

PROGRAMUL DE STAT

**RECUPERAREA ȘI VALORIFICAREA ISTORICĂ A MEMORIEI VICTIMELOR
REGIMULUI TOTALITAR-COMUNIST DIN RSS MOLDOVENEASCĂ
ÎN PERIOADA ANILOR 1940-1941, 1944-1953**

Raport de activitate
pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2017

Scopul major al Programului de Stat

Recuperarea și cercetarea istorică a memoriei colective privind perioada de instaurare și constituire a regimului totalitar comunist în RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953 (represiuni politice, foamete provocată, deportări și muncă forțată, colectivizare) prin colectarea și digitalizarea mărturiilor/interviurilor, valorificarea științifică, publicarea și punerea lor în discuție în mijloacele de informare în masă.

Programul prevede desfășurarea unui plan de acțiuni ce ar stimula procesul de democratizare a societății prin reflecții și interpretările formulate despre trecutul totalitar, ar favoriza accesul la scena publică a unor oameni anterior discriminați, aceasta fiind o excelentă ocazie de a le da cuvântul și pentru a fi ascultați, creându-se condiții la nivel de comunități de valorificare a acestor cunoștințe, participarea lor activă la “scrierea” istoriei.

Obiectivele programului:

- Colectarea și digitalizarea memoriilor victimelor și martorilor instaurării regimului totalitar-comunist în RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953
 - Cercetarea, publicarea memoriilor și studiilor referitoare la memoria primilor ani de ocupație sovietică și etapele instaurării regimului totalitar în RSSM în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953: represii, deportări, colectivizare, muncă forțată, foame provocată etc.
 - Conjugarea experienței acumulate de cercetătorii din România și Republica Moldova în procesul cercetare și valorificare istorică a memoriei victimelor regimului totalitar stalinist în Basarabia
 - Informarea opiniei publice, difuzarea rezultatelor cercetărilor istorice prin publicații și mese rotunde, conferințe științifice, expoziție tematică
 - Extinderea și împărtășirea experienței de valorificare a memoriei colective prin elaborarea de materiale-suport, instrucții pentru corpul didactic etc.
-

PROGRAMUL DE STAT – 4 ani

PROIECTE ÎN CADRUL PROGRAM DE STAT – 2 ani

3 proiecte zonale

3 proiecte (2017-2018):

•Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Foamea organizată și represiunile pe motiv confesional în memoriile victimelor regimului totalitar-comunist în R.S.S. Moldovenească. Cercetări în localitățile din nordul Republicii Moldova,

director de proiect: conf. univ., dr. Lidia Pădureac;

•Universitatea de Stat din Moldova

Traumă, strategii de supraviețuire și probleme de reintegrare socială în memoriile victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească. Cercetări în raioanele din centrul Republicii Moldova,

director de proiect: conf. univ., dr. Ludmila Cojocar;

•Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan” a AȘM, Centrul de Cercetări Enciclopedice

Deportările din R.S.S. Moldovenească între istorie și memorie: biografii individuale și colective, valorificări istoriografice,

director de proiect: dr. hab. conf. univ. Constantin Manolache

Rezultatele științifice obținute în anul 2017 în raport cu obiectivele Programului de stat

Programul de stat, prin proiectele și activitățile desfășurate pe parcursul anului 2017, a continuat să promoveze și să realizeze în practică un domeniu nou pentru mediul științific din Republica Moldova. Cercetările trecutului totalitar are implicații fundamentale și este un element important în devenirea societății aflate în proces de democratizare și integrare europeană. Memoria victimelor regimului totalitar-comunist abordată prin metodele istoriei orale în ansamblu cu metodele observației participative și etnografică, cercetările documentelor de arhivă și studiul mărturiilor, actelor din arhivele de familie deschide noi perspective și elucidând multiple aspecte ale istoriei regimului totalitar-comunist în R.S.S. Moldovenească, îndeamnă spre reflexie și atitudine față de trecutul totalitar. Programul de stat prin activitățile desfășurate contribuie la cunoașterea reciprocă a comunităților, coeziunea socială, implicarea civică și comunicarea între generații. Pe parcursul perioadei raportate, programul de stat a fost extinsă și diseminată experiența de cercetare și valorificare a memoriei colective prin publicarea volumelor colecțiilor de documente de istorie orală (*Arhivele Memoriei*), au fost dezvoltate bazele de date digitale la nivelul centrelor universitare și de cercetare, au fost organizate conferințe științifice, seminare metodologice, expoziții tematice. La fel, participarea colaboratorilor programului la evenimentele științifice a susținut schimbul de experiență cu cercetătorii, cadrele didactice din Republica Moldova și de peste hotare (58 comunicări la foruri științifice naționale și internaționale). S-a realizat lucrul de sinteză și analiză interdisciplinară a memoriilor și studiilor referitoare la memoria primilor ani de ocupație sovietică și etapele instaurării regimului totalitar-comunist în R.S.S. Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953. Prin cercetările desfășurate s-a realizat analiza inter-disciplinară a procesului de rememorare a traumei în mentalul individual și colectiv și comunicării inter-generaționale a memoriei traumatizante. A fost cercetat fenomenul deportărilor și represiunilor din perspectivă psihologică traumatică, prin identificarea și analiza mesajelor trans-generaționale privind experiența deportărilor, foametei, represiunilor totalitar-comuniste și consecințelor în formarea identitară. Studiile elaborate au fost publicate în 2 volume colecții de documente, o monografie științifică, articole în colecții de studii (28) edițiile periodice naționale (11) și internaționale (4).

Indicatorii de activitate în cadrul Programului de Stat
Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953
în anul 2017

Numărul proiectelor	Total	Inclusiv pe proiecte		
		1	2	3
Sumele alocate, mii lei	480	160	160	160
% alocațiilor pentru cercetări fundamentale	480	160	160	160
% alocațiilor pentru cercetări aplicate				
Suma finanțelor, alocate pentru deplasări	38,1	14,6	6,4	17,1
Suma finanțelor, alocate pentru echipament	13,7	-	13,7	-
Executori, total	32	10	9	13
Membri ai AȘM	-	-	-	-
Cercetători științifici	21	6	5	10
Doctori habilitați	1	1	-	2
Doctori	12	4	3	5
Cercetători științifici până la 35 ani	8	3	3	2
Doctoranzi	2	1	1	-
Numărul publicațiilor	-	-	-	-
Monografii în ediții internaționale	-	-	-	-
Monografii în alte ediții din străinătate	-	-	-	-
Articole în reviste cu factor de impact mai mare de 1	-	-	-	-
Articole în reviste cu factor de impact 0,1-1.0	1	1	-	-
Articole în alte reviste editate în străinătate	4	-	4	-
Monografii editate în țara	3	2	1	-
Articole în reviste naționale, categoria A	-	-	-	-
Articole în reviste naționale, categoria B	2	2	-	-
Articole în reviste naționale, categoria C	5	5	-	-
Articole în culegeri	28	13	9	6
Participarea la foruri științifice	58	32	20	6
Brevete	-			
Hotărâri de acordare a brevetelor	-			
Certificate de drept de autor	-			
Produce, tehnologii noi	-			
Implementări	-			
Numărul de articole în reviste recenzate, raportat la unitate de cercetător științific	2.04			
Alocații pentru echipament, raportate la alocațiile totale de bani (%)	-	-	-	-
Cofinanțarea raportată la alocațiile din buget (%)	71,6 (14,2%)	5,6 (3,11%)	34 (21,25%)	-

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

editor de volum LUDMILA D. COJOCARU

ARHIVELE MEMORIEI

Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor
regimului totalitar-comunist din Republica Sovietică
Socialistă Moldovenească

vol. I

Cercetări realizate în localitățile din centrul Republicii Moldova

tom II

2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

editor de volum LIDIA PĂDUREAC

ARHIVELE MEMORIEI

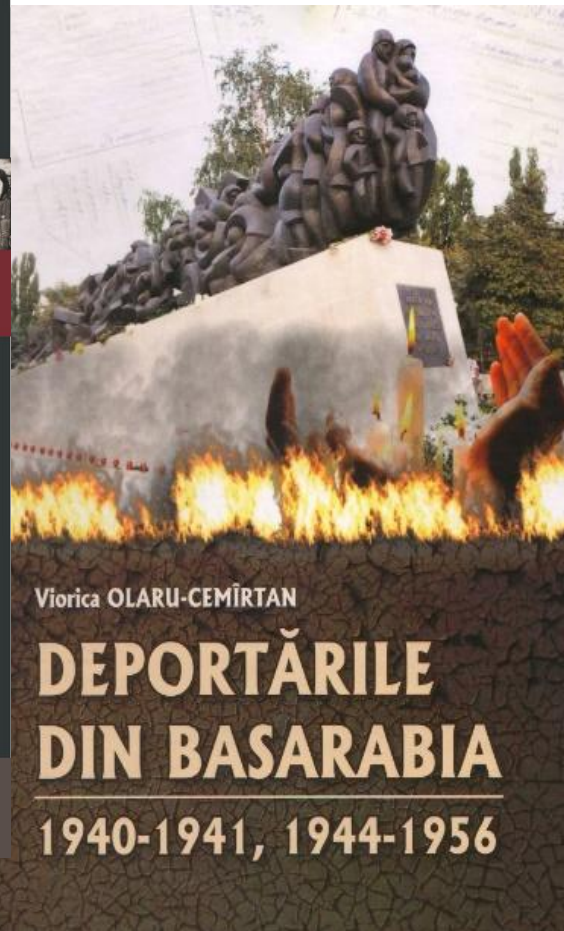
Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor
regimului totalitar-comunist din Republica Sovietică
Socialistă Moldovenească

vol. III

Cercetări realizate în localitățile din nordul Republicii Moldova

tom II

2017

Viorica OLARU-CEMÎRTAN

DEPORTĂRILE DIN BASARABIA

1940-1941, 1944-1956

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Conferința Facultății de Istorie și Asociației Române de Istorie Socială „Traumă, strategii de supraviețuire și probleme de reintegrare socială în memoriile victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească”
Universitatea din București, 2 martie 2017

Instituții partenere:

- Universitatea din București, Facultatea de Istorie
- Asociația Română de Istorie Socială

Participanți:

45 persoane

Conferințele Facultății de Istorie

Facultatea de Istorie și Asociația Română de Istorie Socială
vă invită la conferința

TRAUMĂ, STRATEGII DE SUPRAVIEȚUIRE ȘI PROBLEME DE REINTEGRARE SOCIALĂ ÎN MEMORIILE VICTIMELOR REGIMULUI TOTALITAR-COMUNIST DIN R.S.S.M.

2 martie 2017, orele 15, la Sala de Consiliu a
Facultății de Istorie, Universitatea din București
etajul 1, Holul de Marmură

Invitați:

- conf.dr. Florentina Nițu, decan al Facultății de Istorie, Universitatea din București;
- conf.dr. Ioan Opriș, prodecan al Facultății de Istorie, Universitatea din București;
- prof.univ.dr.hab. Anatol Petrencu, Universitatea de Stat din Moldova;
- conf.dr. Virgiliu Bîrlădeanu, Institutul de Istorie, Academia de Științe a Moldovei;
- conf.dr. Ludmila D. Cojocaru, Universitatea de Stat din Moldova;
- conf.dr. Lidia Pădureac, Universitatea „Alecu Russo” din Bălți.

Moderator: Lect.dr. Alexandru-Murad Mironov,
Universitatea din București și Asociația Română de Istorie Socială

Universitatea din București
Facultatea de Istorie

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Arhivele Memoriei. Conferința publică a Facultății de Litere, Universitatea din București „Arhivele Memoriei”, Moderator: prodecanul dr. Cristina BOGDAN, Facultatea de Litere, Universitatea din București, 1 martie 2017

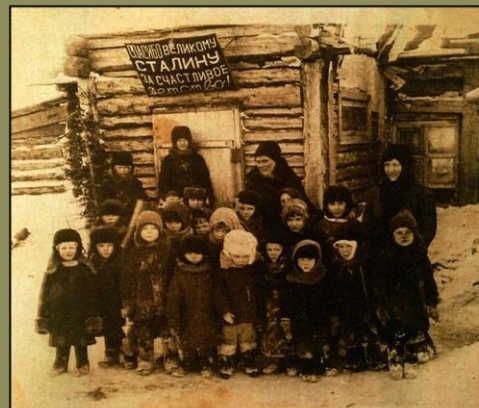
Instituții partenere:

- Universitatea din București, Facultatea de Litere

Participanți:
35 persoane

Departamentul de Științe ale Comunicării și
Centrul de Cercetări Interdisciplinare în Științele Comunicării și Relații Publice
din Facultatea de Litere a Universității din București

Miercuri, 1 martie 2017, ora 18,00, Sala Cezar Tabarcea - Adela Rogojinaru (et. 1)

Prezentarea seriei de volume

ARHIVELE MEMORIEI

(în cadrul proiectului **Recuperarea și valorificarea științifică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din R.S.S. Moldovenească**)

Invitați:

Conf. dr. **Ludmila COJOCARU**

(Institutul ProMemoria, Universitatea de Stat din Moldova)

Conf. dr. **Virgiliu BÎRLĂDEANU**

(Institutul de Istorie, Academia de Științe din Moldova)

Moderator: Conf. dr. Cristina BOGDAN, prodecan al Facultății de Litere

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Sesiunea consacrată comemorării victimelor deportărilor staliniste din Basarabia și Bucovina de Nord, Aula Academiei Române

4 iulie 2017, Academia Română

Moderator: academician Dan Berindei

Organizator: Academia Română

Participanți:
45 persoane

ACADEMIA ROMÂNĂ

INVITAȚIE

București
4 iulie 2017

Sesiunea consacrată comemorării victimelor deportărilor staliniste din Basarabia și Bucovina de Nord, Aula Academiei Române, 4 iulie 2017, București. Moderator: academician Dan Berindei

Sesiunea consacrată comemorării victimelor deportărilor staliniste din Basarabia și Bucovina de Nord, Aula Academiei Române, 4 iulie 2017, București. Moderator: academician Dan Berindei

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Conferință științifică „Istoria și memoria regimului totalitar comunist în RASS Moldovenească și RSS Moldovenească: contribuțiile tinerilor cercetători”, Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul, în cooperare cu USM și USARB, 24 martie 2017 (co-organizatori)

Instituții partenere:

- Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul
- Universitatea de Stat „Al. Russo” din Bălți
- Facultatea de Istorie și Filozofie, USM

Președintele comitetului de organizare:

- Anatol Patrencu, dr. hab. prof., USM

Participanți:

50 persoane

Conferință științifică „Istoria și memoria regimului totalitar comunist în RASS Moldovenească și RSS Moldovenească: contribuțiile tinerilor cercetători”, Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul, în cooperare cu USM și USARB, 24 martie 2017 (co-organizatori)

Conferință științifică „Istoria și memoria regimului totalitar comunist în RASS Moldovenească și RSS Moldovenească: contribuțiile tinerilor cercetători”, Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul, în cooperare cu USM și USARB, 24 martie 2017 (co-organizatori)

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Prezentare de carte, volumele colecției „Arhivele Memoriei” (vol. I, tom 1, ed. Cojocar; vol. II, tom. 1, ed. Postică; vol. III, tom. 1, dr. Pădureac), Memorialul Ipotești-Centrul Național de Studii Mihai Eminescu, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu”, Botoșani, 14 septembrie 2017

Instituții partenere:

- Memorialul Ipotești-Centrul Național de Studii Mihai Eminescu
- Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu”, Botoșani

Participanți:
35 persoane

CONSILIUL JUDEȚEAN BOTOȘANI
MEMORIALUL IPOTEȘTI –
CENTRUL NAȚIONAL DE STUDII MIHAI EMINESCU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ MIHAI EMINESCU

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT ALECU RUSSO DIN BĂLȚI

LANSARE DE CARTE

ARHIVELE MEMORIEI

14 septembrie 2017, ora 17:00
Biblioteca Județeană Mihai Eminescu Botoșani

Prezintă:
conf. univ. dr. LUDMILA COJOCARU, Universitatea de Stat din Moldova;
conf. univ. dr. LIDIA PĂDUREAC, Universitatea de Stat Alecu Russo;
conf. univ. dr. VIRGILIU BÎRLĂDEANU, Institutul de Istorie, AȘM;
conf. univ. dr. ALA SAINENCO, Memorialul Ipotești

editat de volum LUDMILA D. COJOCARU

editat de volum ELENA POSTICĂ

editat de volum LIDIA PĂDUREAC

ARHIVELE MEMORIEI
Enciclopedia și repertoriul istoric și memorial volumelor memorialului Ipotești-Centrul de Studii Mihai Eminescu
Secțiunea Științifică

ARHIVELE MEMORIEI
Enciclopedia și repertoriul istoric și memorial volumelor memorialului Ipotești-Centrul de Studii Mihai Eminescu
Secțiunea Științifică

ARHIVELE MEMORIEI
Enciclopedia și repertoriul istoric și memorial volumelor memorialului Ipotești-Centrul de Studii Mihai Eminescu
Secțiunea Științifică

vol. I
Tom 1

vol. II
Tom 1

vol. III
Tom 1

URSS **GULAG** **GIGI**

Harta Deportării

Parteneri media Memorialul Ipotești:

4Botosani.ro, europe direct, reșea, ORANUL BOTOȘĂNEAN, BOTOSANI NECEZURUSI, reporteru, ZIARE BOTOSANI, DORHOI, gazeta de Botosani, Monitorul, viva, Botosani

Prezentare de carte: seria de volume din colecția „Arhivele Memoriei” (vol. I, tom 1, ed. Cojocaru; vol. II, tom. 1, ed. Postică; vol. III, tom. 1, dr. Pădureac), Memorialul Ipotești-Centrul Național de Studii Mihai Eminescu, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu”, Botoșani, 14 septembrie 2017

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Inaugurarea expoziției „Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941 și 1944-1953”, autori E. Postică și L. Cojocaru, 13 iunie-1 iulie 2017, Muzeul Universității „Al. Ioan Cuza” din Iași, România. Prezentare: dr. Cristina PREUTU

Instituții partenere:

- Muzeul Național de Istorie a Moldovei
- Muzeul Universității „Al. Ioan Cuza” din Iași, România
- Universitatea de Stat Al. Russo din Bălți

Participanți:

25 persoane

Simpozionul **Istoria orală: proiecte și proiecții, de o parte și de alta a Prutului**

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL EDUCAȚIEI
IAȘI • 2017

LUNI - MARȚI
12-13 Iunie 2017

Luni • 12 iunie

10⁰⁰ - 13¹⁵
15⁰⁰ - 18³⁰

Sala Mică a Filialei Iași a
Academiei Române
Bd. Carol I, nr.8

Simpozionul
**Istoria orală: proiecte și proiecții,
de o parte și de alta a Prutului**

Comunicări și dezbateri

Marți • 13 iunie

10⁰⁰ - 13³⁰

Muzeul Universității
„Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Str. Titu Maiorescu nr.12

Vernisajul expoziției
**Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei
victimelor regimului totalitar-comunist din RSS
Moldovenească în perioada anilor 1940-1941 și 1944-1953**

Inaugurarea expoziției „Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941 și 1944-1953”, autori E. Postică și L. Cojocaru, 13 iunie-1 iulie 2017, Muzeul Universității „Al. Ioan Cuza” din Iași, România. Prezentare: dr. Cristiana PREUTU

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Organizarea vernisării expoziției foto-documentare „Sub cer străin. Locuitorii Lituaniei în lagărele și locurile de exil din URSS. Anii 1940-1958”, 17-31 octombrie 2017, Muzeul Național de Istorie a Moldovei

Instituții partenere:

- Muzeul Național de Istorie a Moldovei
- Ambasada Republicii Lituania în Moldova
- Muzeul Victimelor Genocidului din cadrul Centrului de Cercetare a Genocidului și Rezistenței Populației Lituaniei

Participanți:

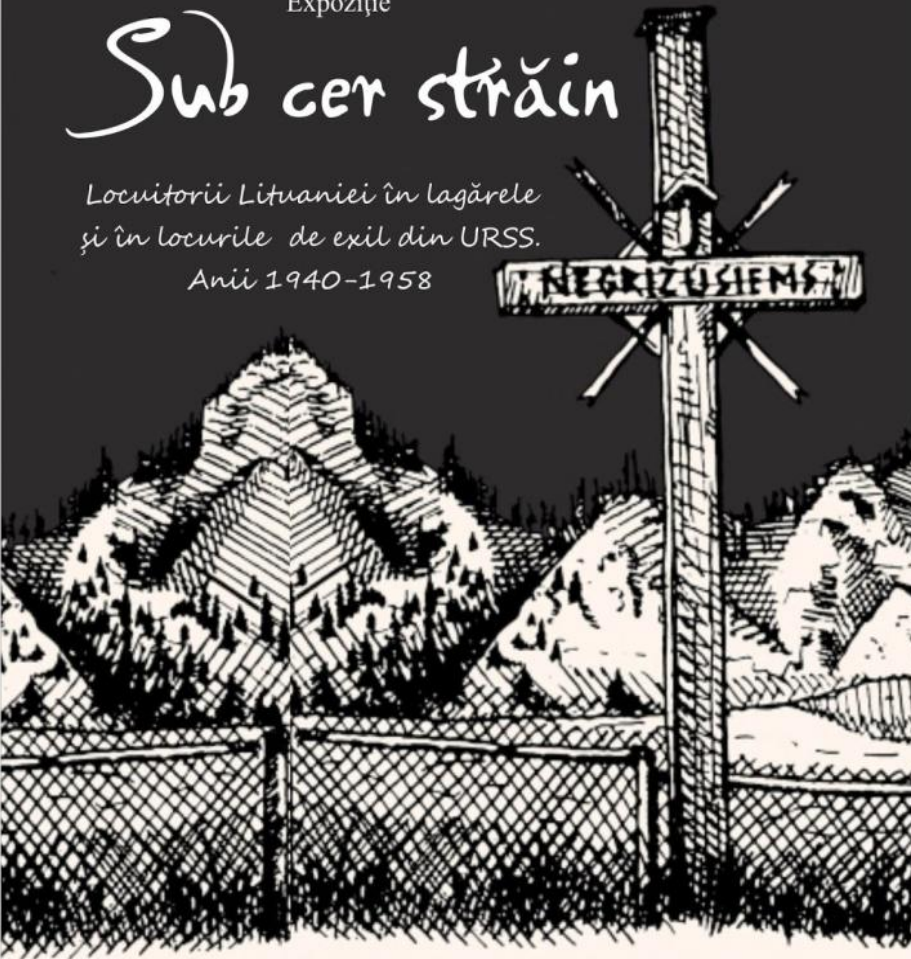
60 persoane

Centrul de Cercetare a Genocidului și Rezistenței Populației Lituaniei
Muzeul Victimelor Genocidului

Expoziție

Sub cer străin

*Locuitorii Lituaniei în lagărele
și în locurile de exil din URSS.
Anii 1940-1958*

Parteneri: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Muzeul Național de Istorie a Moldovei
Ambasada Republicii Lituania în Republica Moldova
Programul de Stat „Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941 și 1944-1953”

17-31 octombrie 2017
Chișinău

Organizarea vernisării Expoziției „Sub cer străin. Locuitorii Lituaniei în lagărele și locurile de exil din URSS. Anii 1940-1958”, 17 octombrie 2017, Muzeul Național de Istorie a Moldovei

Organizarea vernisării Expoziției „Sub cer străin. Locuitorii Lituaniei în lagărele și locurile de exil din URSS. Anii 1940-1958”, 17 octombrie 2017, Muzeul Național de Istorie a Moldovei

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE:

Masa rotundă cu participarea organizatorilor expoziției: „Sub cer străin. Locuitorii Lituaniei în lagărele și locurile de exil din URSS. Anii 1940-1958”, Facultatea de Istorie și Filozofie, USM, aud. 511, 18 octombrie 2017

Instituții partenere:

- Facultatea de Istorie și Filozofie, USM
- Institutul de Istorie al AȘM

Organizare eveniment:

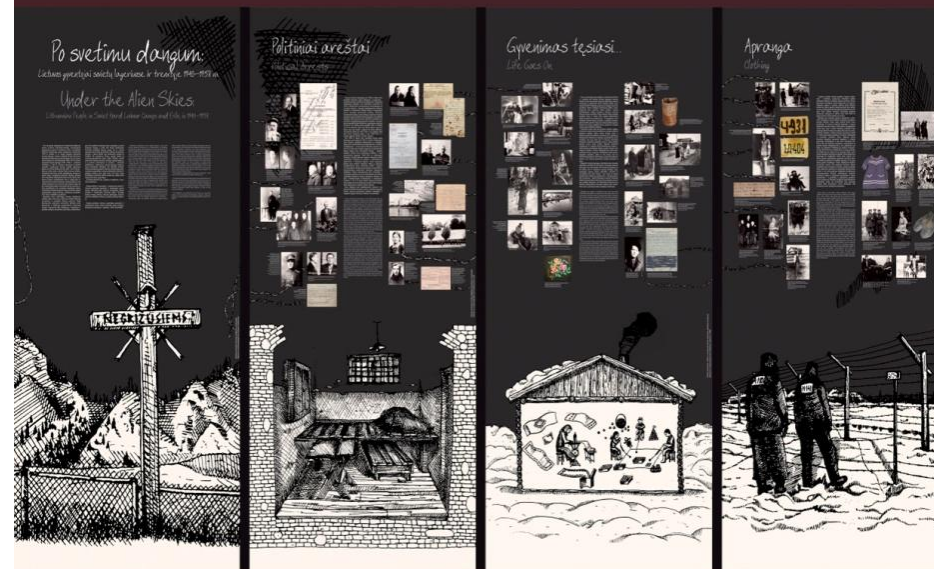
- Anatol Petrencu, dr. hab, USM
- Virgiliu Bîrlădeanu, dr., conf. univ., secr. șt. al Programului de Stat

Participanți:
40 persoane

Centrul de Excelență Institutul ProMemoria, USM
în cooperare cu
Centrul de Cercetare a Genocidului și Rezistenței Poporului Lituanian

organizează prelegerea publică

Locuitorii Lituaniei în lagărele și în locurile de exil din URSS în anii 1940-1958

Evenimentul va avea loc miercuri, 18 octombrie 2017, ora 11:30, aud. 511 și este organizat în cadrul Programului de Stat „Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941 și 1944-1953”.

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

Expoziția foto-documentară „Bessarabians in the Gulag”

Autori: POSTICĂ, Elena; Ludmila D. COJOCARU

- Muzeul Ocupației din Riga, Letonia, 24 august - 1 octombrie 2017

- Muzeul Ocupației Republicii Estonia, Tallinn, 9-20 octombrie 2017

Parteneri: Muzeul Național de Istorie a Moldovei
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Ministry of Culture of the Republic of Moldova
National Museum of History of Moldova

Exhibition

BESSARABIANS in the GULAG

Commemorating the victims
of Stalinist deportations

Exhibition carried out within the framework of the State Program "Recovery and historical valorization of the memory of the victims of the totalitarian-communist regime in the Moldavian SSR in the years 1940-1941 and 1944-1953"

Coordinators:
dr. Elena Postică
dr. Ludmila Cojocaru
Design: Victor Țoi

POSTICĂ, Elena; Ludmila D. COJOCARU (autori). Inaugurare expoziție „Bessarabians in the Gulag” în următoarele instituții de peste hotare: Muzeul Ocupației din Riga, Letonia, 24 august - 1 octombrie 2017

POSTICĂ, Elena; Ludmila D. COJOCARU (autori). Inaugurare expoziție „Bessarabians in the Gulag” în următoarele instituții de peste hotare: Muzeul Ocupației din Riga, Letonia, 24 august - 1 octombrie 2017

POSTICĂ, Elena; Ludmila D. COJOCARU (autori). Inaugurare expoziție „Bessarabians in the Gulag” în următoarele instituții de peste hotare:
Muzeul Ocupației Republicii Estonia, Tallinn, 9-20 octombrie 2017

Vă mulțumesc